

ΕΤΟΣ Γ'. — ΤΟΜΟΣ Β'.
ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ — ΜΑΙΟΣ

ΑΤΤΙΚΟΝ
ΜΟΥΣΕΙΟΝ
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΤΡΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Γ. ΙΓΓΛΕΣΗΣ
ΕΚΔΟΤΗΣ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΗΣ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑΣ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΙΚΗΣ ΑΓΛΗΣ ΝΙΚΟΛΑΟΥ Γ. ΙΓΓΛΕΣΗ

24 — Ὀδὸς Φιλελλήνων — 24

1891

ΑΤΤΙΚΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

Συνδρομή εν Ἑλλάδι ἐτ. δρ. 12. Ἐξάμ. δρ. 6. — Ἐν τῷ Ἐξωτερικῷ ἐτ. φρ. χρ. 15. Ἐξάμ. φρ. χρ. 8. Τιμὴ φύλλου ἐκλεκτοῦ χάρτου λ. 30
Ἐκδίδεται τρίς τοῦ μηνὸς τῆ 1, 10 καὶ 20 — Γραφεῖον ἐν ὄψῳ Φιλελλήνων ἀριθ. 24.

ΑΘΗΝΑΙ 1 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1890

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Γ. ΨΥΓΓΕΛΗΣ ἘΚΔΟΤΗΣ

ΕΤΟΣ Γ΄.-ΤΟΜΟΣ Β΄.-ΑΡ. 18

Α΄. ΕΚΔΟΣΙΣ ΕΠΙ ΕΚΛΕΚΤΟΥ ΧΑΡΤΟΥ

Ἐξαιρετικῶς τὸ 1 τοῦτο φύλλον τῆς Β΄ ἑξαμηνίας πωληθήσεται λ. 10.
Ἀπὸ τοῦ 2 δὲ φύλλου ἐπὶ κοινῷ χάρτῳ μόνον 20.

Ο ΙΑΤΡΟΣ ΚΩΧ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΚΕΙΜΕΝΟΝ

Ἡ φιλολογικὴ κίνησις παρ' ἡμῖν: Ἐν ἀθηναϊκῶν μυθιστόρημα. ὑπὸ Μιχαὴλ Μητσάκη. — Τὸ Μπαίρωτ (ἐκ τοῦ ἡμερολογίου μου), ὑπὸ Δ. Ἡλιοπούλου. — Φυγὴ, ὑπὸ Κατούλου Μανδῆ. — Ἡ Φρεατὺς (θεριναὶ ἀναμνήσεις), ὑπὸ Θ. Βελλιανίτου. — Ἀλφόνσου Δωδῆ: Νουμάς Ρουμestάν (μυθιστόρημα) συνέχεια, μετάφρασις Κ. Ι. Πρασᾶ. — Τὸ ποτάμι τοῦ Χάρου (ποίημα) ὑπὸ Δ. Ι. Μάργαρη. — Εἰκόνας: Νεοσοί. Ὁ Μέγας δούξ. — Ὁ Τραγουδιστῆς (ποίημα), ὑπὸ Δ. Ταγκοπούλου. — Διάφορα Περσέργα. — Δίημος εὔματα. — Εὐτράπελα. — Στιγμαὶ τέρψεως. — Γράμματα.

ΕΙΚΟΝΕΣ

Ὁ ἰατρός Κώχ — Ὁ στρατιωτικὸς ἰατρός Προύλ, γκαβρός τοῦ Κώχ, κάμων ἐνέσεις διὰ τῆς Κωχίτης — Ὁ μέγας δούξ — Οἱ νεοσοί. (Καλλιτεχνία. Αντίγραφον τῆς εἰκόνας τοῦ Blame-Siebert.)

Ἡ ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ ΠΑΡ' ἩΜΙΝ

ἘΝ ΑΘΗΝΑΙΚΟΝ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

Ὁ κ. Γρηγόριος Δ. Ξενόπουλος εἶνε Ζακύνθιος νεανίας, καταγινόμενος εἰς τὰ γράμματα. Ἰδιαιτέρως φαίνεται διατεθειμένος να καλλιεργήσῃ τὸ διήγημα καὶ τὸ μυθιστόρημα. Ἀφ' ἱκανοῦ ἤδη γράφει πολλαχοῦ, ἐδημοσίευσεν δὲ καὶ δύο-τρία ἐκτενῆ καὶ αὐτοτελῆ ἔργα, περὶ ὧν ἔγινε κάποιος λόγος. Ἡμεῖς αὐτοί, εἰς ἀθηναϊκὸν τι φύλλον ἐκλιπόν, τὴν «Φιλολογικὴν (δῆθεν) Ἀκρόπολιν», ὠμιλήσαμεν ἄλλοτε περὶ ἐνὸς αὐτῶν, τοῦ «Ἀνθρώπου τοῦ Κόσμου», καὶ ὄχι δυσμενῶς. Τὸ βιβλίον δὲν ἤξιζε τὸν κόπον. Ὡς ὑπόθεσις ἦτον αὐτόχρημος τερατώδες καὶ τ' ἄλλα ἐν αὐτῷ προσόντα δὲν ἦσαν ἀρκετὰ νὰ τὴν ἐξαγνίσουν. Ἀλλὰ τὰ ἕως τότε γοαθέντα ὑπὸ τοῦ συγγραφέως (δικαιολογημένως ἄλλως τε ἀφοῦ ἤρχισε νεώτατος ἦσαν ὅλως παιδαριώδη, καὶ ὁ «Ἀνθρώπου τοῦ Κόσμου» ἐσημεῖονε κάποιαν πρόσδον. Ἐκτοτε ὁ νέος δὲν πολυμυκέσθη οὔτε μεταξὺ τῶν δημοσιογραφικῶν κύκλων μας ἀκόμη, ὅτε πρό τινος ἀνεβάρη δημοσιεύων δύο συγχρόνως διηγηματικὰ ἔργα, τὴν «Μητριὰν» ἐν τῇ «Ἐστία» καὶ ἔπειτα εἰς κομψὸν φυλλάδιον, καὶ ἄλλο πολὺ μακρότερον κατὰ τεύχη, τὸν «Νικόλαν Σιγαλὸν» ἀθηναϊκὸν μυθιστόρημα. Πρὶν προχωρήσωμεν, σπεύδομεν νὰ δηλώσωμεν ὅτι περὶ τοῦ τελευταίου τούτου θὰ ὁμιλήσωμεν κυρίως, καὶ τοῦτο διὰ μόνον τὸν λόγον ὅτι χαρακτηρίζεται ὡς ἀθηναϊκόν. Ἡ «Μητριὰ» φέρει ἀπλῶς τὸν τίτλον «διήγημα». Καὶ εἶνε πράγματι διήγημα, ἀρκετὰ καλογραμμένον, μὴ ἔχον ὅμως τὴν ἀξίωσιν ἢ ὅτι περιγράφει μίαν περιπέτειαν συμβᾶσαν εἰς εὐαίσθητον ἔφηβον, ἀγαπῶντα κόρην τινά, ἣν ἐπίσης ἀγαπᾷ καὶ νυμφεύεται τέλος ὁ πατήρ του, τὰς ὁδύνας ἅς ὑφίσταται ἐκ τούτου ὁ ἀνθρώπος, καὶ τὴν θυσίαν τοῦ αἰσθήμα-

τός του εἰς τὸ κάτω τῆς γραφῆς, ὡς καὶ τῆς ὁμοίως ἀγαπῶσης αὐτὸν μητριᾶς, χάριν τοῦ καθήκοντος. Ἡ ὑπόθεσις εἶνε κοινοτάτη. τὰ ἐν αὐτῷ συμβαινόντα ἀτεχνότατα καὶ ἀψύσκα, ἢ ψυχολογία σαθρά, αἱ σκηναὶ ἀνόητοι, οἱ χαρακτήρες ψευδεῖς, ἀλλ' ὅλα βεβαίως ἢμπορεῖ νὰ συγχωρηθοῦν εἰς τὸ δοκίμιον, χάριν τῆς μικρᾶς ἐπιτηδειότητος ἣν φαίνεται ὁ γράψας ἔχων εἰς τὸν χειρισμὸν τοῦ κονδυλοφόρου. Δὲν συμβαίνει ὅμως τὸ αὐτὸ καὶ μὲ τὸ δεύτερον τῶν ἔργων. Πρῶτον, εἶνε ἐκτενέστερον πολὺ, τέλειον πράγματι μυθιστόρημα τὸν ὄγκον. Ἀλλ' ἐκτός τούτου, τιτλοφορεῖται καὶ «ἀθηναϊκόν», ἀδέρφια μου! Καὶ ἐννοεῖτε καθ' ὅλα τὴν σημασίαν τῆς ἀξιώσεως, παρακαλῶ; Τὴν ἐννόησον ἄραγε καὶ αὐτὸς ὁ συγγραφεὺς; Ἀθηναϊκὸν μυθιστόρημα, μυθιστόρημα δηλαδὴ κοινωνικόν, μυθιστόρημα ἠθογραφικόν, μυθιστόρημα ἐπιδαλλόμενον νὰ ἐκθέσῃ καὶ νὰ περιγράψῃ συμβάντα, εἰκόνας, σκηνάς, τύπους τῆς ζωῆς τῶν συγχρόνων Ἀθηνῶν, νὰ ζωγραφίσῃ ἐν ἢ πολλὰ μέρη τῆς ὕψους αὐτῶν, νὰ χαρακτηρίσῃ τὰ κατὰ τὸν βίον αὐτῶν ὑπὸ ταύτην ἢ ὑπ' ἐκείνην τῶν ἐκφάνσεων αὐτοῦ. Τὸ πρᾶγμα εἶνε σπουδαῖον. Ἡ μυθιστόρημα αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ, ἀλλὰ πρὸ πάντων κ' ἐξαιρέτως τὸ ἠθογραφικόν, δὲν δύναται νὰ παραθῆ καὶ νὰ ἀκμάσῃ παρὰ εἰς κοινωνίας συμπαγεῖς καὶ προηγμένας, εἰς πρωτογενεῖς καὶ ἀσυμπλήκτους δὲν εἶνε ἐκ τῶν φιλολογικῶν εἰδῶν ἅτινα εὐδοκίμοι οὔτε κἀν παράγονται. Τώρα, Ἑλλάς, ἑλληνικὴ κοινωνία, ἑλληνικὸν πνεῦμα, ἑλληνικὰ ἦθη, δὲν ἔπαυσαν ὑπάρχοντα ποτέ, ἀπὸ τῶν ἀρχαίων χρόνων μέχρι σήμερον, ἀκόμη καὶ ὅταν ἐπιπέσον ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων τὴν πυγμὴν, ἢ ἐκυλίοντο ἐντὸς τοῦ βυζαντινοῦ χάους, ἢ ἐφαίνοντο τὸ καταβαρβαθρούμενα ὑπὸ τὴν θύελλαν τῶν βαρβαρικῶν ἐπιδρομῶν, ἢ παρεσκέαζον ἐν τῇ σκιά τῆς τουρκικῆς δουλείας τὴν δημιουργίαν τοῦ ἐλευθέρου μέλλοντος. Ἀλλ' ἢ ἐν ἐλευθερίᾳ αὐθυπαρξία τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς ἑλληνικῆς κοινωνίας ἐν τῇ συγχρόνῳ ἐποχῇ δὲν ἤρχισεν ἢ ἀπὸ ἡμῶνος αἰῶνος, ἀσυμπαγῆς ἔτι καὶ ἀνωμαλοτάτη, οὔτε πολιτισμένη οὔτε βαρβαρος, εἰρισκομένη εἰς τὸ μεταίχμιον τῆς ἐν τῷ σκότει δημιουργίας τῆς χθὲς καὶ τῆς ἐν πλήρει φωτὶ ἀναλάμψεως τῆς αὔριου, ἀσυμπλήρωτος καὶ κολοβωμένη, μὲ τὴν ψυλὴν κατὰ τὸ ἦμισυ ἔτι ἀνεξάρτητον καὶ κατὰ τὸ ἦμισυ δοῦλν. Συγγραφεὺς λοιπὸν ἐρχόμενος εἰς τὸ μέσον σήμερον μὲ τὴν ἀξίωσιν νὰ μᾶς προσβάλλῃ ἠθογραφικὰς εἰκόνας τῆς ἐποχῆς καὶ τῆς κοινωνίας αὐτῆς πρέπει ἐξάπαντος νὰ ἐλκή ὅλων μας τὴν συντονισμένην προσοχὴν, διότι τίποτε ὀλιγώτερον δὲν εἶνε ὁ σκοπὸς του, ἔστω καὶ ἀσυνειδήτως, ἢ νὰ μᾶς παραστήσῃ διὰ τῆς εἰκονίσεως τοῦ παρόντος, λεληθότως καὶ σιωπηλῶς, καὶ τοῦ παρελθόντος ἅμα τὴν ἐργασίαν καὶ τὴν ζωὴν, καὶ τοῦ μέλλοντος τὸ κρυπτόμενον μυστήριον νὰ μᾶς ὑποδείξῃ. Προπάντων δὲ ἢν προσοχὴν ἡμῶν πρέπει νὰ ἐλκή ὁ συγγραφεὺς οὗτος, ὅταν ὡς πεδίων καὶ ἀντικείμενον τῆς ἐργασίας του ἐκλέγῃ τὸ μᾶλλον χαρακτηριστικὸν σημεῖον

παντός ἔθνους καὶ πάσης κοινωνίας, τὴν πρωτεύουσάν του. Τὴν πρωτεύουσαν τοῦ συγχρόνου ἑλληνισμοῦ τὴν λοιπὸν νὰ λαμβάνῃ ὡς ἀντικείμενον τῶν ἔργων του ὁ κ. Ξενόπουλος. Ἄν δὲν τὰ ἐχαρακτήριζεν ὡς ἠθογραφικὰ τῶν συγχρόνων Ἀθηνῶν, δὲν θὰ ὠμιλοῦσάμεν διόλου δι' αὐτά. Μυθιστορήματα ἁπλᾶ ἢμπορεῖ νὰ γράφῃ ὁποῖος θέλει. Ἀλλ' ὅταν ἔχη τοιαύτας ἀξιώσεις, ἐξ ἀνάγκης ἐπιβάλλεται εἰς τὸ ἐνδιαφέρον καὶ εἰς τὴν ἐξέτασιν ἡμῶν.

Ἔγερται ὅμως καὶ ἄλλος λόγος, ὄχι ὀλιγώτερον σπουδαῖος, ἢ νεότης τοῦ συγγραφέως. Εἰς τὸν τόπον μας καὶ εἰς τὴν ἐποχὴν μας, τὸ κοινὸν δὲν φαίνεται νὰ προσέχη καὶ πάρα πολὺ εἰς τοὺς νέους. Ἐγκαλᾷ, καὶ εἰς τί προσέχει! Κ' ἐν τούτοις, εἰς τὰς νεοπαγεῖς ἀκριβῶς χώρας, εἰς τὰς ἀρτιστάτους κοινωνίας, ὅλη ἢ προσοχὴ ἔπρεπεν εἰς αὐτοὺς νὰ δίδεται. Ἀπὸ πάντα νεὸν λαόν, ὅστις τόρα ἀνοίγει τὰ ὄμματα του εἰς τὸ φῶς τοῦ πολιτισμοῦ, (καὶ εἰς αὐτὴν τὴν θέσιν παρ' ὅλην τὴν ἀρχαιότητα τῆς φυλῆς μας εἰρικόκομεθα), ὁ κόσμος περιμένει νὰ ἰδῇ καὶ νὰ ἀκούσῃ νέα πράγματα. Τὰ νέα πράγματα λοιπὸν αὐτά, οἱ νέοι τοῦ τόπου αὐτοῦ θὰ τὰ εἰποῦν. Τὸ μυστήριον τῆς τελείας πολιτικῆς δημιουργίας καὶ ἀποκαταστάσεως τοῦ νεωτέρου ἑλληνισμοῦ εἰς τὴν μικρὰν κεφαλὴν κανενὸς βρέφους ὅπερ γεννᾶται τὴν στιγμὴν αὐτὴν ὑπὸ τὴν σκιά τῆς Ἀκροπόλεως ἢ ἐντὸς τῶν δασῶν τῆς Ἀκαρνανίας μεταξὺ τῶν ἀπορρώγων βράχων τῆς Μάνης εἰρικόκεται κρυμμένον. Τῆς κοινωνικῆς ἡμῶν ζωῆς ἢ ὀριστικὴ ὄρθσις πρὸς τὴν ὁδὸν ἣν μέλλει νὰ λάβῃ εἰς τοὺς τρυφεροὺς βραχίονας τῶν παιδριῶν ἅτινα ἐξέρχονται θορυβοῦντα κατὰ τὴν ὄραν τῆς δεξιᾶς ἀπὸ τὰ σχολεῖα τοῦ Πειραιῶς ἢ τῆς Κερκύρας ἢ τῶν Πατρῶν ἢ τῆς Ζακύνθου ἀπόκειται. Καὶ τὴν πρῶτην λέξιν ἣν θὰ εἰπῇ πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα τὸ ἀναγεννώμενον νέον ἑλληνικὸν πνεῦμα τὰ μόλις ψελλίζοντα κατὰ τὴν ὄραν αὐτὴν χεῖλην θεν' ἀρθρώσων. Ἰδιαιτέρως, κάθε βιβλίον νέου συγγραφέως, δι' ἡμᾶς οἱ ὅποιοι πολιτικῶς καὶ κοινωνικῶς ἤρχισαμεν ἴσως κάπως νὰ ζῶμεν, πνευματικῶς ὁμοῦς μόλις τόρα δοκιμάζομεν, ἔπρεπε νὰ προκαλῆ γενικὴν συγκίνησιν. Διασημώτατος ξένος συγγραφεὺς, νὰ τί λέγει διὰ τὰ βιβλία τῶν νέων: «Κάθε βιβλίον νέου ἀνθρώπου εἶνε καὶ μία παρθεσία. Ἐγώ, σχεδὸν πάντοτε, πρὶν κόψω τὰ φύλλα, καταλαμβάνομαι ἀπὸ τὴν συγκίνησιν τοῦ ἀγνώστου. Ἡ ἐντύπωσις ἣν μοῦ προξενεῖ εἶνε ἀνάλογος μ' ἐκείνην τοῦ αἰσθανόμεθα πολλῶς εἰς τὸν ὁρόμον, ὅταν βλέπωμεν νὰ περῶν ἔξω ἄν' ἐμπρόσθεν καμμία σκεπασμένη διαβάτις. Δὲν γνωρίζεις ποῖα εἶνε, δὲν ἐπρόφθασεν νὰ διακρίνῃς τὸ πρόσωπόν της, δὲν ἤξεύρεις ἂν εἶνε εὐμορφῆ ἢ ἀσχημῆ. Καὶ ἐντούτοις ἢ καρδία σου πάλλει, ἢ διάβασίς της σ' ἐσυγκίνησε, τὴν ἀκολουθεῖς. Ἄχ καὶ νὰ ἦτον ἐκείνη ποῦ περιμένει!» Ἄχ καὶ μέσα εἰς τὸν τόμον αὐτὸν νὰ ἀντιχοῦσεν ἢ πρῶτη κραυγὴ ἐνὸς μεγάλου ταλάντου! Ἦς περισσότερες φορές, ἢ διαβάτις δὲν εἶνε βέ-

ΤΟ ΜΠΑΪΡΟΤ

(ΕΚ ΤΟΥ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΥ ΜΟΥ)

Ὁ Μπαΐροτ εἶνε μικρὰ ἀλλὰ κομψοτάτη τῆς Βαυαρίας πόλις, τὴν ὁποίαν περιέβαλε δι' αἰωνίας δόξης ὁ Βάγνερ, ἀνεγείρας αὐτόθι τὸ πρότυπον θεάτρον του.

Ὁ δαιμόνιος αὐτὸς ἄνθρωπος, ὅστις πλήρη εἴθερον ἐπανάστασιν εἰς τὸν μουσικὸν κόσμον, ὁ ἐξ ἴσου φιλόσοφος ποιητὴς καὶ φιλόσοφος μουσικός, ὁ μετὰ βραχὺν ἀγῶνα καταρτίψας πάντα ἐν τῇ μουσικῇ κρατοῦντα νόμον καὶ νέαν ταμὼν ἐν αὐτῇ ὁδόν, ἐφ' ἧς σήμερον τυφλοὶς ὄμμασιν οἱ ἐξέχοντες τῶν μουσουργῶν βαδίζουσιν, ἠθέλησε νὰ ἐπέμῃ καὶ καινοτομήσῃ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν ἐσωτερικὴν τοῦ θεάτρου διάταξιν καὶ διασκευήν. Ὁ ἐμπνευσμένος τοῦ μουσικοῦ κόσμου Μεσσίας ἐπεχειρήσε νὰ ἐκδιώξῃ ἀπὸ τοῦ ναοῦ τῆς τέχνης τοὺς ἐμπορευομένους αὐτὸν καὶ τὸν καθάρῃ ἀπὸ παντὸς ὑποκριτοῦ καὶ Φαρισαίου. Κάτω λοιπόν, ἀνεψώνησε, τὸ φῶς τὸ ἀποκαλύπτον πρὸ τῶν εὐσθῶν προσκυνητῶν τόσους σατανικοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ ἀλαστρούς ὠμοπλάτας, τὸ σκανδαλίζον τὴν ψυχὴν καὶ ταραττον τὸ πνεῦμα, τὸ μεταβάλλον τὸν οἶκον τῆς τέχνης εἰς οἶκον ἐμπορίου βλεμμάτων καὶ μειδιαμάτων, εἰς οἶκον ἐπιδείξεως καλλονῆς καὶ πολυτελῶν ἀμφίβασεων καὶ κόσμων. Ἐν τῷ σκότει ἢ εἰρήνῃ, ἢ γαλήνῃ τῆς καρδίας, ἢ ἡρεμίας τοῦ πνεύματος, ἢ κατάνυξις, ἢ προσήλωσις εἰς τοὺς οὐρανόους τῆς θεᾶς φθόγγους, ἢ πρὸς αὐτοὺς ἀληθῆς τῆς ψυχῆς ἐπικοινωνία. Κάτω τὰ θεωρεῖα, ἐν τοῖς ὁποίοις τόσοι ἐμφωλευοσὶ πειρασμοί, κάτω ἢ ἀκομψος ἐκείνη παράταξις χονδροειδῶν ὀργάνων καὶ χονδροειδῶν ψυσιγνομῶν ἢ ὀνομαζομένη ὀρχήστρα. Κάτω ἢ ἀδιακρίσια τῶν ἀτελευτήτων ἀναστημάτων, τῆς εὐσαρκίας, τῶν πλῶν. Ἀναγεννηθῆτω ἢ ἀμφιθεατρικὴ τῶν ἐδρῶν κατάταξις. Τὸ ὄμμα τοῦ θεατοῦ ἄς προσπίπτῃ ἀκωλύτως ἐπὶ τῶν μυστηρίων τῆς ἐμπνεύσεως ἐπὶ τῆς σκηνῆς τελομένων. Ὅσοι εἰσέρχονται εἰς τὸ θέατρον νὰ εἰσέρχονται μόνον διὰ τὸ θέατρον. Καὶ οὕτως ἐγένετο.

Τῷ 1872 κατετίθετο ὁ θεμέλιος τοῦ ἐν Μπαΐροτ βαγνερείου θεάτρου, τὸ ὁποῖον τῇ ὑλικῇ ἀρωγῇ τοῦ ἀτυχοῦς βασιλέως τῆς Βαυαρίας Λουδοβίκου Β'. συνετελεῖτο μετὰ τέσσαρα ἔτη.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Βάγνερ, ἀνὰ διετίαν, οἱ ἐκλεκτότεροι τῶν αἰσιδῶν τῆς Γερμανίας, ἀποτελοῦντες θιασόν, ἐλκύουσι κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας ἀπειρον καὶ ἐπίσημον κόσμον εἰς Μπαΐροτ, ἐν τῷ προτύπῳ θεάτρῳ τοῦ ὁποῖου ἀναδιδάσκονται δύο ἢ τρία τῶν ἔργων τοῦ ἀρχιτέκτονος, ποιητοῦ καὶ μουσουργοῦ αὐτοῦ. Ἐστεμμέναι κεφαλαὶ ἐν τῇ πολιτείᾳ καὶ ταῖς μούσαις, προσωπικότητας ἐξέχουσαι καὶ λάτρεις θερμοὶ τοῦ ἐνδόξου αἰρεσιάρχου ἀπὸ περάτων τῆς γῆς σπεύδουσιν εἰς τὴν μικρὰν τῆς Βαυαρίας πόλιν, ἵνα μακαρίας διέλθωσιν ὥρας ὑπὸ τὴν στέγην τοῦ ναοῦ τῆς βαγνερείου μουσῆς.

Ἐγὼ ὁμολογῶ, ὅτι δὲν ὀρμήθην ἀπὸ παρόμοιον αἰσθημα ἀποφασίσας νὰ διανύσω τὴν ἀπὸ Φράντζεσμπατ μέχρι Μπαΐροτ τριῶρον σιδηροδρομικὴν ὁδόν.

Ἄπλῃ περιέργεια, ἀπλῇ ἐπιθυμία νὰ ἴδω καὶ νέον, τὸ ὁποῖον πολὺ ἐξύμνου ἀλλοίμ' ἔκαμε νὰ ἀκριβοπληρώσω ἐν εἰσιτήριον διὰ τὴν παράστασιν τῶν *Meistersinger von Nürnberg* καὶ εἰσέλθω ἐν σκοτεινὸν μεσημέρι εἰς τὸ διὰ Μπαΐροτ τραῖνον. Καὶ δὲν εἶχον μὲν ἀσμονήσει ὅτι ἀκούσας πρὸ τινῶν ἐτῶν ἐν Βερολίῳ τὸν *Tristan und Isolde* τοῦ ἡμιθέου αὐτοῦ μουσουργοῦ εἶχον ὑποστῆ ἀληθῆ νεκροφάνειαν ἐπὶ ἡμερόνυκτα ὀλόκληρα ἀποκοιμηθεὶς, ἀλλ' ὅπως δὴποτε ἤμην ἀκόμη περιέργος νὰ ἴδω ζωντανώτερον τὸν μουσικὸν αὐτὸν κολοσσόν, ὅστις ἐμὲ μὲν ἀπεκοίμωσεν ἄλλοτε, ἄλλους ὅμως ψυχάγωγεῖ καὶ ἐμπνέει.

Μετὰ τρεῖς ὥρας ἐφθάσαμεν. Ἡ πόλις ἦτο σημαϊοστόλιστος. Ἐφιλοξένει τὸν αὐτοκράτορα καὶ αὐτοκράτειραν, τὸν ἀντιβασιλέα τῆς Βαυαρίας, τὴν βασιλισσάν τῆς Ρουμανίας. Ὁ ἀχώριστος συνοδοιπόρος μου Μπέντεκερ ἔδρευσε νὰ μοὶ δεῖξῃ ἐπὶ τινος λόφου εἰς τὸ βορειοδυτικὸν τῆς πόλεως ἄκρον παμμέγιστον οἰκοδόμημα, τὸ θέατρον τοῦ Βάγνερ. Μετὰ ἡμίσειαν ὥραν κατηρχόμην τῆς ἀμάξης πρὸ αὐτοῦ. Ἡ παράστασις ἐπρόκειτο ν' ἀρχίσῃ εἰς τὰς 4 μ. μ. καὶ λήξῃ τῇ 10 μ. μ. Τὸ πλῆθος συνωθεῖτο πυκνὸν εἰς τὸν περίεξ τοῦ θεάτρου βῶρον ἀναμένον τὰς αὐτοκρατορικὰς καὶ βασιλικὰς μεγαλειότητας. Ἀφοῦ ἀπύλαυσα κ' ἐγὼ τοῦ ἐπισήμου αὐτοῦ θεάτρον κατέλαβα τὴν θέσιν μου μεταξὺ τῶν ἀκροατῶν τῶν *Meistersinger*.

Ἦχοσιν τρεῖς βαθεῖς σαλπισμοί, σκότος ψηλαψητὸν διαχέεται ἐν τῇ αἰθούσῃ, δυναμένη νὰ περιλάβῃ περὶ τὰ 1600 άτομα, διαμοιράζεται ἑκατέρωθεν συρόμενον τὸ παραπέτασμα τῆς σκηνῆς καὶ ἡ παράστασις ἄρχεται.

Δὲν ὑπάρχει εἰμὴ ἐν θεωρεῖον εἰς τὴν ἀπέναντι τῆς σκηνῆς πλευρᾷ τῆς αἰθούσης, προωρισμένον διὰ τοὺς βασιλεῖς καὶ τοὺς λοιποὺς ἐπισήμους ξένους. Ἡ ὀρχήστρα ἀποκρύπτεται ἀπο τὰ ὄμματα τῶν θεατῶν, τοποθετημένη εἰς βάθος δύο μέτρων πρὸ τῆς σκηνῆς. Οὐδενὶ πλέον ἐπιτρέπεται ἢ εἰσοδος ἢ ἐξοδος, σιγὴ ἄκρα καὶ προσήλωσις ὅσον εἰς οὐδένα ποτὲ ναὸν εὐρον.

Οἱ *Meistersinger von Nürnberg* εἶνε τὸ μόνον κωμικὸν μελοδράμα τοῦ Βάγνερ, εἶνε ἢ σάτυρα τῶν εἰς τὰ ἐν τῷ παρόντι ἰσχύοντα προσκόλλωμένων καὶ πολεμούντων τυφλῶς καὶ ἀσυνειδήτως πάντα νεωτερισμῶν. Δι' αὐτοῦ ἠθέλησεν ὁ Βάγνερ νὰ ἐκδικηθῇ τοὺς πολεμίους τῆς πρωτυπίας του. Ὅλοι οἱ ἀδάμαντες τῆς μουσικῆς κοσμοῦσι τὴν ὀρχήστραν, ἀλλὰ μόνον αὐτὴν ἐπὶ τῆς σκηνῆς ὀμλεῖ μόνον ἢ ποιήσας. Ἡ νόμισα πρὸς στιγμὴν, ὅτι παριστάμην εἰς τὴν ἐξέλιξιν ἀρχαίου δράματος ἐν τῷ ὁποίῳ οἱ ἠθοποιοὶ ἀπήγγελλον συνουδουσίσης τῆς λύρας. Μετὰ δύο ὥρας ἐγένετο τὸ μέγα διάλειμμα, παρατεινόμενον συνήθως πέραν τῆς ὥρας ὅπως λάδωσι καιρόνοι θεαταὶ νὰ δειπνήσωσι. Τὰ περίεξ ἐστιατόρια ἐπληρώθησαν. Εὐρον κ' ἐγὼ ἐν τινὶ ἐξ αὐτῶν θέσιν ἵνα ἐκπληρώσω τὸ ἀπαραιτήτων πρὸς τὸν στόμαχόν μου καθῆκον. Ἀλλ' ὅτε αἱ σάλπιγγες καὶ πάλιν

ἤχησαν ἀγγέλλουσαι τὴν συνέχειαν τοῦ μελοδράματος ἠσθάνομην ἐμαυτὸν πλέον ἥκιστα διατεθειμένον ὅπως ἐνωτισθῶ τῶν φιλοσοφικῶν φθόγγων τοῦ μεγαλοεργήματος καὶ ἐπροτίμησα νὰ λάβω τὴν πρὸς τὸ ξενοδοχεῖον.

Δ. Ε. ΗΛΙΟΠΟΥΛΟΣ

ΚΑΤΟΥΛΛΟΥ ΜΑΝΔΕΣ

ΦΥΓΗ

Ἐἶνε νύξ. Ἐπὶ τοῦ κατηφόρου ὅστις ἀρχίζει τὸ πλευρὸν τοῦ βουνοῦ. ἐπὶ τοῦ πρανοῦς ὅπερ χάνετ' εἰς τὰ σκότη, ἐν τῇ ἀνωμάλῳ ἐπὶ τὴν κλιτὴν τοῦ ὄρους φερομένη ὁδῷ, ἐν μανιώδει θορύβῳ κυλιόμενων πετρῶν καὶ κλάδων συντριβομένων, ἐπὶ τῶν ἐξάλλων ἱππων των, ἐν φρενήρει καλπασμῷ, ὀδραστῆς κ' ἔρωμένη, φεύγου, ἀκατασχέτως! Καὶ ἀσθμαίνοντες ἐκ τῆς ταχύτητος, δὲν παύουν ἐντοῦτοις νὰ συνομιλοῦν...

— Θὰ μᾶς φθάσουν!..., λέγει ἐκεῖνος.
— Ἐχάθημεν!, ἀποκρίνεται αὐτή.
— Ἄς μᾶς σκοτώσουν! Καλλιτέρα! Θὰ πεθάνουμε ἀγκαλιασμένοι!...
— Ἄ, ναί, ναί!... Ἄς μᾶς σκοτώσουν!...
— Μὰ δὲ θὰ μᾶς σκοτώσουν!...
— Γιατί;...
— Γιατί ξεύρουν πῶς νὰ ζῶ χωριστὰ σου...
— Ἄ! ἀπελπία!...
— ... Θὰ μοῦ εἶνε πιὸ σκληρὸ παρὰ νὰ πεθάνω μαζί σου!
— Ἄ, μαζί, ναί, ναί!...
— Καὶ ὁ σύζυγός σου θὰ μᾶς ἀφήσῃ ζωντανούς...
— Δυστυχία μας!
— ... Ἐσένα, γιατί σ' ἀγαπᾶ...
— Τὸν βδελύττομαι!
— ... Καὶ ἐμένα, γιατί με μισεῖ!...
Καὶ σιωποῦν, ἐν τῇ διπλασιασθείσῃ παραφορᾷ τοῦ ἐκμανοῦς δρόμου των.
— Εἶσαι βέβαιος, ἐπαναλαμβάνει ἐκείνη, πῶς δὲν μᾶς μένει καμμιά ἐλπίς;
— Καμμιά.
— Κανὲν καταφύγιον;
— Κανένα.
— Καὶ θὰ ζήσουμε χωρὶς νὰ βλεπώμεθα;...
— Ποτέ! ποτέ!
— Αἱ λοιπόν! ἄς ἀποθάνωμεν μαζί!...
— Ναί! Νὰζί! ὦ, ναί! ..., ἀνεκραύγα-
σεν ἐκείνος.
— Ἄκουσε!... Εἰς τὴν ἄκρην τοῦ δρόμου...
— Τὸ βάραθρον, ἀνοίγεται, χαίρει, βαθύτατον, φρικτόν!...
— Ἐμπνεῖ τὰ σπινθέρια σου!
— ὦ ναί!
— Γρηγορώτερα, γρηγορώτερα ἀκόμη!...
— Ναί, ναί!...
— Καὶ ἄς πέσουμε κ' οἱ δύο κάτω!...
— Ἐνα τελευταῖο φίλι;...
— Νὰ το!...
— Ἐμπρός!...

Καὶ τότε, τὸ ἄλογον τοῦ ἐραστοῦ, ἐξορμᾷ ἐπὶ τὴν ἀδυσσον. Ἀλλ' αὐτὴ, ἢ εὐστροφος καὶ ἰσχυρὰ ἀμαζών, διὰ βαιίου, ὑπερανθρώπου παλμοῦ τοῦ χαλιννοῦ, ἀναστέλλει, ἐπὶ τοῦ χεῖλους τοῦ βάραθρου, δια-

μᾶς, τὸ ἄλογόν της τοῦ ὁποίου τὰ σκέλη τρέμουν, καί, κύπτουσα, ὑπὸ τὴν ὥχρᾶν τῶν ἄστρον λάμπην, προσδύλεται μὲ μειδιάματα οἴκτου, τὸν ἄνδρα νὰ πίπτῃ ἀπὸ βράχου εἰς βράχον, τείνων πρὸς αὐτὴν τὰς καταξεδισμένας του ἀγκάλας. Μ'

Η ΦΡΕΑΤΤΥΣ

(ΘΕΡΙΝΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ)

Ώρα ὅτε τὸ ψῦχος μὲ ἀναγκάζει νὰ περιβάλλωμαι τὴν ρωσικὴν γοῦν ἄν μου—ἀρχαῖον λείψανον χρυσοῦς ἐποχῆς—καὶ ἡ βροχὴ τυμπανίζει τὰς ἑλούς τῶν παραθύρων μου, μοῦ ἔρχονται ζωηρότεραι αἱ ἀναμνήσεις τοῦ θέρους. Καὶ ἐνθυμοῦμαι τὴν ἡμέραν ὅτε ἀπομακρυνθεὶς ἀπὸ τὸ παμμέγιστον αὐτὸ καθοῦρδιστήρι, ὅπερ καλεῖται Ἀθῆναι, μετεφέρθην εἰς τὴν ὑψηλὴν, τὴν ἀδόσπρογελάσῃ μὲ ὄλην της τὴν ξηρότητα Φρεαττύν. Ὁ μπάτης; μοῦ φαίνεται ἀκόμην ὅτι διώκει ἐλαφρῶς τὰ ἀφρίζοντα κυμάτια τοῦ πελάγους, λούει ὄλας τὰς ἀκτᾶς, καὶ δίδει νέαν ἔντασιν εἰς τὸ παραλυθὲν ὑπὸ τοῦ καύσωνος νευρικὸν σύστημα καὶ νέαν στερεότητα εἰς τὰς πλάσθαισιν σάρκας. Κρίμα ποῦ δὲν εἶμαι ποιητής· θὰ ἔγραφα ἓνα ὀλόκληρον ὕμνον εἰς αὐτὸν τὸν ἀθάνατον ἄνεμον, τὸν διεισδύοντα διὰ τῶν παραπετασμάτων τοῦ παραθύρου μου ἀγνόν, ἄνευ οὐδενὸς μικροοργάνισμοῦ, γεμάτων ἰδίου, γεμάτων θαλασσινὴν ἀλμύραν, ἣν ἤντλησεν ἀπὸ τὰ γαλανὰ νερά τοῦ Σαρωνικοῦ καὶ μοῦ τὴν φέρει ἐντὸς τοῦ μικροῦ μου δωμάτιου, καθ' ἣν στιγμὴν εἰς τὰς Ἀθῆνας σκάζει ὁ τσίτζικας. Ἄ, τρεμὰ μπάτη, κρίμα εἰς τοὺς πᾶς εἰς τὰς εἰς τὸν ἐνόησαν τὴν χάριν σου καὶ δὲν σὲ ἐτραγοῦνδισαν. Ἐγὼ χωρὶς νὰ γράψω στίχους, σοῦ ἐκφράζω τῆς εὐγνωμοσύνης μου τὴν πατινάδα.

Ἀλλὰ ποίας μεταμορφώσεως ὑπέστη ἀπὸ τῆς πρωίας ἢ θάλασσα! Τὴν αὐγὴν εἰσάγειτο ὡς λεῖα πλάξ σαπφείρου. Ἦδη ἤρξατο νὰ ἀνακυματίζεται. Κατ' ἀρχὰς ἐθάλη ὡς πανταχόθεν ραγισθὲν κάτοπτρον καὶ μυρία ἀκτίνες τοῦ ἡλίου συνθλάμεναι ἐπὶ ἐκάστου κυματίου ἀνέδιδον ἀδαμαντίνους μαρμαρυγὰς, αἵτινες βαθμυδὸν ἐξηλείφοντο καὶ ἤρχίζον κανονικῶς μεταβαλλόμεναι εἰς κύματα, αἵτινα τρέμοντα ἐκ τοῦ διωγμοῦ τοῦ ἀνέμου, πεφοβισμένα ὡς πτηνὰ κινηγοῦμενα, ἐπιπτον καὶ ἐθραύοντο κάτωθεν τοῦ παραθύρου μου. Αἰσθάνομαι ἀκόμην τὴν ἐλαφρὰν πάχνην τῶν ὑγραίνουσάν με.

Ὁ ἥλιος μεσουρανεῖ· πνέει πλέον μπάτης· οἱ διερχόμενοι εἰς τὴν παραθαλασσίαν ταῦτην ἐξοχὴν ἐφυσυχάζουσιν. Κρατῶ τὴν Χαλιμᾶν καὶ ροφῶ τὰ παραμύθια της ὡς θὰ ἐρρόφουν τὸ σερομπετί καμῆς μελανοφθάλου χανουμίσσης. Τί ἀπόλαυσι, εἶνε αὐτή· νὰ ἀκούης κάτωθεν σου ροχθοῦν τὸ κύμα, καὶ νὰ εἰσπνέης γλυκυτάτας σελίδας τῆς ἀθανάτου Χαλιμᾶς. Ἀλλὰ αἱ ὄραι παρέρχονται ταχεῖαι, ὡς αἱ πρωϊναὶ σκιαί, ἅμα τῇ ἀνατολῇ τοῦ ἡλίου. Ὁ ἥλιος ὑποκλίνει πρὸς τὴν δύ-

σιν· ὁ μπάτης βαθμυδὸν καταπαύει, καὶ τὰ κύματα καταπραῦνοντα Μακραὶ σκιαὶ ἐκτείνονται ἐπὶ τῆς θαλάσσης χρωματίζουσαι βαθύτερον τὴν κυανωθεῖσαν γαλαοόπετραν θάλασσαν. Αἱ θύραι καὶ τὰ παράθυρα ἀνοίγονται. Κεφαλαὶ προβάλλουσιν. Χαρίεντα στόματα ὑπομειδιῶσι καὶ ὄσο ξανθαὶ ἀγγλίδες, γειτόνισσαι μου, ραδιναὶ καὶ ροδόλευκοὶ κατέρχονται ἐπὶ τοῦ βράχου, ἔνθα δίοπος τοῦ λιμεναρχεῖου κατεδίωκε τὰ ἡλιοκαθ' ἡμῆνια του Πειραιῶς, τὰ ἀπὸ πρωίας μέχρις ἐσπέρας κολυμβόντα ἐκεῖ παρὰ τὸν ἔρημον βράχον. Τὰ κακόμοιρα, τὰ κατέλαβεν ἀπριδοκοπήτως, ἤρπασε τὰ ροῦχα των καὶ τὰ ἐπέταξεν εἰς τὴν θάλασσαν, αὐτὰ δὲ φοβούμενα τὸν κροταλίζοντα βούρδουλάν του, κατέφυγον ὀλόγυμα ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, ἥτις χρησιμεύει ὡς περίπατος, καὶ ἐκεῖθεν ἀναμένουν τὴν ἀναχώρησιν τοῦ ναύτου, ἵνα ἀγρεύσωσιν ἐκ τῆς θαλάσσης τὰ ὡς ἀπομνήρια ναυαγίου ἐπιπλέοντα ἐνδύματά των. Ἀλλ' ὁ δίοπος δὲν ἀπομακρύνεται. Ἐκεῖ ὄπισθεν βραχίσκων ἀνεκάλυψε δύο ἄλλους, ἄνδρας τοῦτους, ἐν τάχει ἐνδυομένους, ἐξαγριταὶ ὁ αἰδήμων ναύτης καὶ βροντοφωνεῖ.

— Βρὲ δὲν ντρεπόσατε σεῖς κοτζᾶ μου γαιδούρια νὰ κολυμπᾶτε ἀπάνου στὴν πρώτῃ σκάλλα;

— Δὲν ἐγνωρίζαμε, κύριε ναύτη, πῶς ἐμποδίζεται.

— Βρὲ τί κύριε ναύτη καὶ κύριε ναύτη. Βρὲ δὲν σὰς τύπτει ἡ συνείδησις ἢ θέλετε νὰ πάρω τὸ κουπὶ νὰ τὸ σπᾶσω στὴν ράχισας;

Ἐπειδὴ δὲ ὁ στιβαρὸς δίοπος ἐδείκνυεν ὅτι ἦτο ἱκανὸς νὰ θέσῃ εἰς ἐφαρμογὴν τὴν ἀπειλήν του, οἱ λουσόμενοι ἐτραπιδισαν εἰς φυγὴν φέροντες ἀκόμην τὰ ἐσώρροχα των, ἵνα συμπληρώσωσιν τὴν ἀμφιέσιν των, ὅσον τὸ δυνατόν μακρύτερα τῆς κόπης τοῦ ναύτου. Τὴν στιγμὴν ἐκείνην αἱ ροδαλαὶ ἀγγλίδες βλέπουσαι τοὺς δραπέτας κολυμβητὰς μὲ τὴν ἀτιμέλιτον ἀμφιέσιν των, παρέρχονται κλειοῦσαι τοὺς ὀφθαλμούς καὶ ψιθυρίζουσαι:

— Σόκιν, σόκιν.

Ἐνῶ ὁ δίοπος ἀπομακρύνεται καὶ οἱ λουστροὶ ἀγρεύουν τὰ ἐνδύματά των ἐν τῇ θαλάσσῃ.

Ὁ ἥλιος ἐβασίλευσε πλέον. Εἰς τὸν οὐρανὸν φαίνονται οἱ μεγαλειότεροι τῶν ἀστέρων, ὁ δὲ μικρὸς πορθμεὺς μου, ὁ Τριαντάφυλλος, ἀναμένει ἵνα μὲ μεταφέρει εἰς τὴν ἀντίπεραν ἀκτὴν τῆς Φρεαττύος. Σιγὰ, σιγὰ ἡ λέμβος σχίζει τὴν θάλασσαν καὶ χωρεῖ πρὸς τὸν ἕτερον ὀρμίσκον, ἔνθα ὁ τετράγωνος βουφῶνος Κράκαρης ἐστῆσε τὰ λουτρά του. Αὐτὴ ἡ ἱστορία τῆς διαπορθμεύσεως ἐπαναλαμβάνεται ἀνὰ πᾶσαν νύκτα. Μετεβλήθην εἰς Λεάνδρον χωρὶς νὰ ζητῶ ἐπὶ τῆς ἀποτόμου ἀκτῆς τὴν ἀφρόπλαστον Ἠρώ μου. Ἠρώα τοιαύτης ἐρωτικῆς διαπορθμεύσεως δὲν μὲ ἤξιωσεν ἡ μοῖρα. Ἀλλ' ἂν δὲν μὲ ἀναμένει ἡ Ἠρῶ μὲ ἀναμένει γελαστή ὁμὰς φίλων, συμπαθεῖς κύριοι καὶ συμπαθεστέραι κυρίαί, χοροστατοῦντος τοῦ κ. Ξ. Παρρά. Ἀφίνουσιν εἰς πᾶσαν ἀφίξιν μου ἐν ἐπιφώνημα ὑψηλότε-

ρον τηλεγραφικοῦ στόλου καὶ ἐξαντλοῦσι τὴν προμήθειαν τῶν καλαμπουριῶν των εἰς βάρος τοῦ βέγγοντος ἐπὶ τοῦ ἐξώστου του, ὡς παράφωονῶσα κλαπαδῶρα, κ. Μισίου.

Ἴδου τὴν ἠ φρεαττύς. Ἀπότομος καὶ ὄραία παραλία.

Ὅταν ἤμην ἀκόμην παιδίον δὲν εἶχε κατασκευασθῆ ἀκόμην ὁ εὐρύς ἐκεῖνος δρόμος της, οὔτε εἶχον ἐγερεθῆ αἱ κομψαὶ ἐπαύσεις αἱ χρησιμεύουσαι ὡς θερινὰ ἐνδαιτηματα πλήθους οἰκογενειῶν ἐκ τῆς πρωτεύουσας. Ὀλόκληρος ἡ ἀκτὴ ἦτον ἐν ξηροβοῦνι, ὁ μικρὸς ὀρμίσκος ἦτο ἐγκαταλειμμένης καὶ ἔρημος. Οὐδέποτε ἐπλησίαζε πλοῖα ὀριον ἄλυετικόν. Ἐπὶ τοῦ βράχου εἶχε φυτευθῆ ξυλόπληκτον παράπηγμα, μικρὸ καφῆενεδάκι, εἰς ὃ ἠδύνασο νὰ εὕρῃς ἀρχαῖα ζαχαροκούλουρα καὶ ἀπολιθοθέντα τινα μπακαλαβᾶν. Ἡ ἀκτὴ αὕτη δὲν ὀνομάζετο Φρεαττύς. Ἐφερεν ἐν ὄνομα ὅπερ οὔτε εὐσομον οὔτε εὐκόσμον ἦτο. Τὸ ὄνομα τοῦτο ἔλαβεν ἐκ τινος παρὰ τὴν θάλασσαν φρέατος τοῦ ὁποίου τὸ ὕδωρ ἐχρησίμευεν ὡς πρόχειρον φάρμακον εἰς τὴν δυσκοιλιότητα. Ἐπειδὴ δὲ τὸ ὄνομα καμμιὰ φορὰ καταστρέφει τὸ πρᾶγμα, ἡ καὶ μὲν ἡ Φρεαττύς ἠδικεῖτο πολὺ ἐκ τοῦ ὀνόματός της. Αἰφνης ἡμέραν τινα κάποιος καθηγητῆς τοῦ γυμνασίου τῆς ἐκόλλησε τὸ σημερινόν της ὄνομα, ἔκτοτε δὲν ἤρχισεν νὰ ἀλλάξῃ καὶ μορφήν. Τὸ αὐτὸ συμβαίνει πολλάκις καὶ μὲ τὰς γυναῖκας. Εἶχα γνωρίσῃ μίαν πτωχὴν κόρην Τριανταφυλλιάν καλουμένην· οὐδεὶς ἐγύριζε νὰ τὴν κυτᾶξῃ. Μετὰ τινα καιρὸν ἐπονομάσθη μαμζέλ Ρόζα καὶ ἐξαφᾶ ἐγίνε περιπότος, ὅτε δὲ τὴν εἶδον ἡμέραν τινα ἐπὶ δίφῳ ἐποκουμένην, ἔτριβον μέχρι ἀποκεκνήθσεως τοὺς ὀφθαλμούς μου ἵνα ἀναγνωρίσω ὑπὸ τὴν εὐπτερον χρυσοαλίδα, τὴν προχθεσινὴν τοῦ δρόμου κάμπην. Ὅ,τι συνέβη εἰς τὴν Τριανταφυλλιάν τὸ αὐτὸ ἐγένετο καὶ διὰ τὴν Φρεαττύν. Ἠλλάξε ὄνομα τὸ ξηροβοῦνι ἤρχισεν κατοικούμενον. Κύριός τις ἐκ Ρωσσίας ἐπανελθὼν οἰκοδόμησε οἰκίαν τινας, εἰς τὴν ἐρημίαν ταύτην, μετ' ὀλίγον δὲ κλητῆρ τις βαρυνθεὶς νὰ ἐπαγγέλειται τὸν δημόσιον εὐταξίαν καὶ φιλοδοξήσας νὰ φορέσῃ τὸν σκουῖφον τοῦ νεωκόρου, ὀκοδόμησε μικρὸν ναῖσκον, τὸν ἄγιον Βασίλειον, περὶ τοῦ ναῖσκου δὲ τοῦτου, ὡς κοτόπουλα περὶ τὴν κλώσαν, ἤρξαντο οἰκοδομούμενα μικρὰ σπιτόπουλα. Μετ' ὀλίγον τὰ μικρὰ διεδέχθησαν μεγάλα, καὶ σήμερον βλέπεις ἓνα ωραιότατον συνοικισμόν μὲ λαμπρὰς ἐπαύσεις, ἐχούσας ὄλα τὰ ἀγαθὰ πλὴν ὕδατος καὶ φυτείας, καθ' ὅσον ἐκεῖ ἐξακολουθεῖ νὰ διατελῇ ἄνυδρος καὶ ἀδενδρος ἡ παραλία. Τὸ ἀρχαῖον ἐκεῖνο καφῆενεδάκι, ὅπου ἤρχομεθα ἀφανεῖς ὀσάκις τὸ ἐσκάζαμε ἀπὸ τὸ μῆθημα, ἵνα καπνίσωμεν τὸ πρῶτον σιγάρον καὶ παίξομεν τὸ πρῶτον τάβλι, μένει ἀκόμην ἀμετάβλητον. Νομίζω ὅτι βλέπω τὸν αὐτὸν πρὸ δεκαπενταετίας μονάκριβον μπακαλαβᾶν, σχηματίζοντα εἶδος νήσου μέσῳ τῆς πεπληρωμένης μέλιτος πιατέλας, κατοικούμενον ἀπὸ κατορίδας καὶ μύρμηκας. Μοῦ φαίνεται ὅτι εἰς τὸ γηράσαν πρόσω-

Ο ΣΤΡΑΤΙΩΤΙΚΟΣ ΙΑΤΡΟΣ ΠΕΦΟΥΛ, ΓΑΜΒΡΟΣ ΤΟΥ ΚΩΧ, ΚΑΜΝΩΝ ΕΝΕΣΕΙΣ ΔΙΑ ΕΣΧΙΡΡΕΣ

Ο ΜΕΓΑΣ ΔΟΥΞ

ΟΙ ΝΕΟΣΣΟΙ

Καλλιτεχνία—'Αντίγραφον τῆς εἰκόνος τοῦ Blume-Siebert

ΕΙΚΟΝΕΣ

Νεοσσοί

Νεοσσοί επιγράφεται η ώραία καλλιτεχνική εικών ην παρέχει σήμερα τὸ «Ἀττικὸν Μουσεῖον». Νεοσσοί ὑπὸ τὰς πτέρυγας τῆς φιλοστόργου ἄρνιθος ἥτις τοὺς προστατεύει ἐξηρησιμένη. Νεοσσοί πίνοντες ἢ ραμφίζοντες ἐντὸς τοῦ παρακειμένου πρὸς τροφήν των ἀγγείου. Καὶ νεοσσοί, ἀνθρώπινοι πλέον νεοσσοί, χαριέστατα νήπια, γελαστά καὶ πρόσχαρα, ἐπὶ τῶν γονάτων τοῦ ἀγαθοῦ γέροντος παπποῦ, ὅστις τὰ προσβλέπει μετὰ γλυκυτάτου μειδιάματος στοργῆς, συλλαβόντα ἕνα τῶν ἄλλων νεοσσῶν, τῶν τῆς καλῆς κόπτης, ὃν θωπεύουν ὡς ἀδελφὸν καὶ περιεργάζονται παντοιοτρόπως, ἐνῶ παρισταμένη ώραία χωρική νέκ, ἴσως ἡ μήτηρ των, με ἀνασκουμπωμένους τοὺς εὐρώστους τῆς βραχίονας, θεάται μειδιῶσα καὶ αὐτὴ τὴν ὄλην θαυμασίαν ἐν τῇ ἀπλότητί τῆς σκηνῆν. Ἀγροτικὸν εἰδύλλιον τρυφερώτατον καὶ συγκινητικώτατον καὶ ἡδύτατον. μετ' ἐξόχου χάριτος καὶ δυνάμεως ἀποδοθὲν ὑπὸ τοῦ λαμπροῦ ζωγράφου.

Ὁ μέγας δούξ

«Τίς εἶνε ὁ Μέγας οὗτος Δούξ;» δικαίως δύναται νὰ ἐρωτήσῃ πᾶς τις συνειθισμένος νὰ βλέπῃ ἐν τῷ «Ἀττικῷ Μουσεῖῳ» τὰς εἰκόνας τῶν ἐπισήμων ἀνδρῶν περὶ ὧν γίνεται λόγος ἐκάστοτε. Ἄλλὰ καὶ ἂν ἀναζητήσῃ ἐν τῷ φύλλῳ οὐδένα δοῦκα θὰ ἀνεύρῃ. Μήπως συνέβη λάθος καὶ ἐλησμονήθη νὰ συμπεριληφθῇ ἡ εἰκὼν; Ὅχι εἰς τοιαῦτα σφάλματα δὲν περιπίπτει τὸ «Ἀττικὸν Μουσεῖον» νὰ λησμονῇ δῆλα δὴ ὅ,τι λέγει. Ἄλλ' ὡς φαίνεται ἄλλο τι.

Ὁ Μέγας δούξ οὐ τὴν εἰκόνα σήμερα δημοσιεύομεν δὲν εἶνε ἄνθρωπος, εἶνε γ λ α ὕ ξ. Εἶνε ἡ ἀξιολογώτατη τῶν γλαυκῶν, ὀνομάζεται δὲ καὶ «Εὐρωπαϊκὸς δούξ». Ἐχει ὕψος δύο ποδῶν καὶ μεγάλην δύναμιν ὥστε καὶ πρὸς τὸν αὐτὸν ἀντιπαράσσεται, πολλάκις δὲ ἀμφοτέροι καταπίπτουσι νεκροί. Ἐχει ῥάμφος καὶ ὄνυχας μαύρους, πτερὰ ἐρυθρὰ μετὰ κηλίδων μαύρων καὶ ραβδώσεων ἀμαυρῶν. Αἱ πτέρυγες ὅταν τὰς ἀνοίγῃ ἔχουσι μῆκος πέντε ποδῶν, οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς εἶνε μέγιστοι καὶ αἱ κόραι αὐτῶν μαῦραι μετὰ κιτρίνου κύκλου. Κατοικεῖ εἰς ρωγμὰς βράχων καὶ παλαιῶν πύργων κειμένων ἐπὶ βουνῶν σπανίως δὲ κατα-

βάνει εἰς τὴν πεδιάδα. Ὁ μέγας δούξ τρέφεται ἐκ λαγωῶν, ἀσπαλάκων, μυῶν, καὶ πτηνῶν, τρέμουςι ταῦτα δὲ ὑπὸ φόβου ὁσάκις ἀκούουσιν ἐν τῷ μέσῳ τῆς σιωπηλῆς νυκτὸς τὰς κραυγὰς του: «χουιχού! χουιχού! χουχού! οὐχού!»

Τὸ περιέργον δὲ εἶνε ὅτι εὐκόλως ἐξημεροῦται, ἀκούει τὸ ὄνομά του, ἀποκρίνεται εἰς τὴν φωνὴν τοῦ κυρίου του.

Εὐρίσκεται δὲ καὶ ἐν Εὐρώπῃ καὶ ἐν Ἀσίᾳ, κοινώτατος δὲ εἶνε ἐν Ἑλβετίᾳ καὶ Ἰταλίᾳ.

Ο ΤΡΑΓΟΥΔΙΣΤΗΣ

Κεῖ, σὲ μὴ παράμερην γωνιά,
Τραγουδεῖ ὁ ἔρημος καὶ λέει:
— «Ἄν ὁ κόσμος δείχνει ἀπονία
— «Ὅτ' ἄφτωχὰ τραγουδία μου, τί φταίει;
— «Ἐχει τόσα ἀστέρια ὁ οὐρανὸς
— «Ἰοῦ γλυκοφωτοῦν κ' ἀναγαλλιάζουν,
— «Κ' εἶνε τόση ἡ χάρι καθενὸς
— «Ποῦ ὄλοι τὰ θωροῦν καὶ τὰ θαυμάζουν.

— «Κι' ἂν ζητεῖ δειλὰ καμμιὰ φορὰ
— «Κάποιο ταπεινὸ νὰ τρεμοφέξῃ,
— «Ποῦς θ' ἀφήσῃ τ' ἄλλα τὰ λαμπρὰ
— «Ὅτ' ἄφτωχὸ αὐτὸ γιὰ νὰ προσέξῃ;

— «Πᾶψε πιὰ, τραγουδοῖ θλιβερό,
— «Κι' ἀπὸ σένα δόξα δὲν προσμένω!
— «Κι' ἀσκοπα σὸν χάνω τὸν καιρὸ
— «Ἄς σωπαίνω! κάλλιο νὰ σωπαίνω!...»

Ξάφνω μὴ ξανοῦσα ντροπαλῇ
Ποῦ ἄκουσε τὰ λόγια τὰ θλιμμένα,
Ἔρχεται σιμά του, τὸν φιλεῖ
Καὶ τοῦ λέει— «Τραγουδοῦσε γιὰ μένα!»

ΔΗΜΗΤΡΙΟΣ Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΔΙΑΦΟΡΑ ΠΕΡΙΕΡΓΑ

Μελισσῶν ἐντὸς ἐπιστολοκιθωτίου

Εἰς τὸ Βίνδικ τῆς Σιλεσίας οἱ ἄνθρωποι φαίνεται ὅτι δὲν ἔχουσι πολὺ ζωηρὰν ἀλλογραφίαν πρὸς τὸν ἐξω κόσμον, διότι ἐντὸς τοῦ κιθωτίου τοῦ χωρίου φωλεάζει σμῆνος μελισσῶν, τὸ ὁποῖον ἐδυνήθησε τὸν ταχυδρομικὸν ὑπάλληλον ὅστις ἔρχεται ἀπὸ καιρὸν εἰς καιρὸν καὶ ἀνοίγει τὸ κιθώτιον πρὸς ἐξαγωγήν τῶν ἐπιστολῶν.

Τὸ στάζον ἐπὶ τῶν ἐπιστολῶν μέλι καθιστᾷ αὐτάς, πρὸ πάντων τὰς ἐρωτικὰς, «γλυκυτάτας» ὑποθέτομεν,

ΔΗΜΟΣΙΕΥΜΑΤΑ

Ποικιλώτατον, κομψότατον, περιεργότατον, ἄξιον πάσης συνδρομῆς καὶ πάσης ὑποστηρίξεως, ἐξεδόθη πρὸ μικροῦ τὸ διὰ τὸ 1891 ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΟΝ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟΝ τοῦ κ. Μιλτιάδου Φωτιάδου, γραμματέως τῆς «Ἐσημερίδος». Συνειργάσθησαν εἰς αὐτὸ οἱ καλλίτεροι τῶν λογίων, τῶν ἐπιστημόνων, τῶν ποιητῶν μας. Αἱ εἰκόνας του

εἶνε πλεῖστα, κάλλιστα, ἐκλεκτότατα. Ἡ φιλοκαλία του ἀσυνήθης. Τὸ ἐνδιαφέρον του μέγα. Καὶ ἡ τιμὴ του ἐλαχίστη. Δύο δραχμαί.

ΕΥΤΡΑΠΕΛΑ

Ἐν τῇ ἀτυνομίᾳ.
— Δοιπόν, παιδάκι μου, ὁμολογεῖς ὅτι διέπραξες αὐτὴν τὴν κλοπὴν;
— Ναι, κύριε ἀτυνόμει.
— Ποῦ νέος ἤρχισες...
— Τί τὰ θελετε; Ὁ πατέρας μου εἶνε ἄρρωστος καὶ ἔπρεπε νὰ τὸν ἀντικαταστήσω. Εἶμαι ὁ πρωτότοκος!

Χωρική τις πηγαίνει εἰς τὸν φωτογράφον καὶ τῷ ἀνακοινώνει ὅτι ἔχει σκοπὸν νὰ φωτογραφησῇ τὸ παιδάκι τῆς, ἐρωτῶσα αὐτὸν συνάμα τί εἶδος ἐνδυμασίας νὰ προτιμήσῃ.

— Κυρά μου, λέγει ὁ φωτογράφος, τὸ καλλίτερον εἶνε νὰ φωτογραφησῶμεν τὸ παιδάκι σας γυμνόν, μόνον μετ' ὁποκάμισον, τοιουτοτρόπως τὰ παιδάκια φαίνονται πάντοτε ὑραιότατα.
— Μὰ κύριε φωτογράφε, αὐτὸ εἶνε ἀδύνατον.
— Διατί;
— Διότι τὸ παιδάκι μου εἶνε ἡλικίας 17 ἐτῶν!

ΣΤΙΓΜΑΙ ΤΕΡΨΕΩΣ

ΔΑΜΑ ΙΠΠΟΥ

λας	ι	σφα	τρος
α	των	ι	χων
α	κα	ει	λε
ρος	ο	ψυ	ε
ο	ρευς	στε	νε

Ἄρχεται τὸ ὄμμα κάτωθεν ἐκ δεξιῶν καὶ καταλήγει εἰς τὴν ἀπέναντι γωνίαν.

ΔΟΓΟΠΑΙΓΝΙΟΝ

Ὅποια ἄρα σχέσις μεταξὺ ὑπηρετοῦ ὑπηρετήσαντος ἔξ κυρίου καὶ στρατιώτου περατώσαντος τὴν θητείαν του;

Τὸν φρίσσω καὶ τὸν λαχταρῶ νὰ φύγῃ ἢ νὰ μένω πεθαίνω ἂν δὲν τὸν ἰδῶ
Νὰ συμπληρωθῇ τὸ δίστιχον.

* Ἀραβικὸς Ἴππος

ΓΡΑΜΜΑΤΑ

Δ. Φ. Β. Ἐνταῦθα. Εὐχαρίστως τὸ 2, τὸ 1 ἔως βραδύτερον, διότι εἶνε μεγάλο. — Κ. Δ. Κάροστον. Ἀπεστάλησαν. — Χρ. Π. Πρέβεζαν. Συνδρομὴ ἐλήσθη, διατριβαὶ δημοσιευθήσονται προσεχῶς. — Ν. Π. Ὀδησσόν. Δεχόμεθα· σὰς εὐχαριστοῦμεν διὰ τὰς καλὰς διαθέσεις σας ὑπὲρ τοῦ «Ἀττικοῦ Μουσεῖου». — Π. Θ. Μ. Βερδιάνσκα. Τὰ προβλήματα τῆς dame θὰ δημοσιευθῶσι προσεχῶς.

Τὰ φύλλα τῆς α. ἑξαμηνίας ἀπετέλεσαν

ΔΑΜΠΡΟΝ ΤΟΜΟΝ

πωλούμενον εἰς τὸ γραφεῖον μας καὶ εἰς τὰ κυριώτερα βιβλιοπωλεῖα ἀντὶ δραχμῶν 6.

ΑΤΤΙΚΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΗ ΤΡΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ

ΥΠΟ

ΝΙΚΟΛΑΟΥ Γ. ΙΓΓΛΕΣΗ

Διευθυντοῦ καὶ ἰδιοκτῆτου τῆς Βασιλικῆς Τυπογραφίας

Διὰ τὰς Τραπεζὰς, τὰς Ἑταιρίας, τοὺς Βιομηχάνους, τοὺς Ἐπιστήμονας,
τοὺς Ἐμπόρους καὶ Ἐπαγγελματίας ἐσωτερικοῦ καὶ ἐξωτερικοῦ

ΑΦΙΕΡΩΣΑΜΕΝ ΤΗΝ ΤΕΛΕΥΤΑΙΑΝ ΣΕΛΙΔΑ

ΕΚΑΣΤΟΥ ΦΥΛΛΟΥ ΤΟΥ ΑΤΤΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ

ΠΡΟΣ ΚΑΤΑΧΩΡΗΣΙΝ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΩΤΑΤΩΝ
ΚΑΙ ΕΥΘΥΝΟΤΑΤΩΝ ΑΓΓΕΛΙΩΝ

- Τὸ ΑΤΤΙΚΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ Τυπύεται εἰς 2,000 ἀντίτυπα καὶ πλέον.
Τὸ ΑΤΤΙΚΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ Πωλεῖται εἰς ὅλα τὰ πρακτορεῖα ἐφημερίδων τῶν Ἐπαρχιῶν.
Τὸ ΑΤΤΙΚΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ Κυκλοφορεῖ μεταξύ ὄλων τῶν κοινωνικῶν τάξεων.
Τὸ ΑΤΤΙΚΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ Λαμβάνουν καὶ εἰς τὰ μᾶλλον μεμακρυσμένα μέρη τοῦ Ἑλληνισμοῦ.
Τὸ ΑΤΤΙΚΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ Ἄριθμετ 1000 συνδρομητὰς μόνον εἰς τὰς Ἐπαρχίας καὶ τὸ Ἐξωτερικόν.
Τὸ ΑΤΤΙΚΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ Εἶνε τὸ κάτοπτρον τῆς συγχρόνου Ἑλληνικῆς τυπογραφίας.
Τὸ ΑΤΤΙΚΟΝ ΜΟΥΣΕΙΟΝ Ἄφοῦ ἀναγνωσθῆ φυλάττεται ἀπὸ ὄλους τοὺς ἀναγνώστὰς.

Ποῦ ἄλλοῦ λοιπὸν θὰ ἔχετε νὰ κάμετε καλλίτερον, καλλιτεχνικώτερον καὶ εὐθυνότερον τὴν **Ρεκλάμαν** σας; Ἐν ἔτος θὰ τὴν ἀναγινώσκουν, ἐν ἔτος θὰ τοὺς ὑπεθυμίζῃ τὸ κατὰσθημά σας, τὸ ἐπάγγελμά σας, τὴν διαμονὴν σας. Ὑστερα πάλιν τὸ φύλλον τοῦ θὰ τὴν ἔχη θὰ γίνῃ λαμπρὸς τόμος, κόσμημα καὶ στολισμὸς ἐκάστου γραφείου ἢ αἰθούσης καὶ ἕκαστος ὅστις θὰ ἀνοίγῃ νὰ βλέπῃ τὰς εἰκόνας θὰ βλέπῃ καὶ τὴν **Ρεκλάμαν** σας.

ΜΟΝΟΝ ΜΕ 3 ἢ 5 ΔΡ. ΚΑΘΕ ΦΟΡΑ

Μόνον με 3 δραχμὰς διὰ τὰς πολὺ μικρὰς ἀγγελίας καὶ 5 διὰ τὰς μεγαλειτέρας, ἤτοι 9 κατὰ μῆνα ἢ 15 τὸ ὄνομά σας, τὸ ἐπάγγελμά σας, ἢ **Ρεκλάμα** σας θὰ κυκλοφορῇ ἐν Ἀθήναις, θὰ ταξειδεύσῃ εἰς ὄλην τὴν Στερεάν, τὴν Πελοπόννησον, Σμύρνην, Θεσσαλονίκην, Κ/πολιν, Μυτιλήνην, Σάμον, Καβάλλαν, Πρέβεζαν, Θάσον, εἰς ὄλην τὴν Κρήτην, εἰς ὄλην τὴν Βουλγαρίαν, εἰς ὄλην τὴν Ρουμανίαν, εἰς ὄλην τὴν Ρωσίαν καὶ εἰς ὄλας σχεδὸν τὰς ἑλληνικὰς χώρας καὶ ἀποικίας.

ΜΟΝΟΝ ΜΕ 3 ἢ 5 ΔΡ. ΚΑΘΕ ΦΟΡΑ

ΤΟ ΓΡΑΦΕΙΟΝ ΤΟΥ ΑΤΤΙΚΟΥ ΜΟΥΣΕΙΟΥ ΚΕΙΤΑΙ ΕΝ ΟΔΩ ΦΙΛΕΛΛΗΝΩΝ ΑΡ. 24

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑ Ν. Γ. ΙΓΓΛΕΣΗ